

Література.

1. Котлер Ф. Основы маркетинга: [Пер. с англ.] / Ф. Котлер. – М.: «Бизнес-книга», «ИМА-Крос. Плюс», ноябрь 1995. – 702 с.

ПРОЕКТУВАННЯ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ У ДЕРЖАВНИХ АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО СПРЯМУВАННЯ

***Нагаєв В.В., студент*,
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва***

В умовах зростання рівня концентрації та спеціалізації сільськогосподарського виробництва, важливим напрямом удосконалення господарського механізму є оптимізація параметрів існуючої структури управління (СУ). Особливого значення набуває ця проблема для державних підприємств, які забезпечують впровадження науково-технічного прогресу в галузях рослинництва та тваринництва. Для таких аграрних формувань важливо розробити організаційну модель СУ, яка б забезпечувала реалізацію принципів комерційного розрахунку - економічної самостійності структурних підрозділів на мікрорівні, їх матеріальної зацікавленості та відповідальності, максимальної самоокупності капіталу, землі та праці.

Об'єктом дослідження було обране державне підприємство дослідне господарство «Кутузівка» Харківського району Харківської області, що підпорядковане Українській національній академії аграрних наук, як органу управління державним майном, закріпленім за господарством. ДП ДГ «Кутузівка» здійснює свою діяльність з метою організаційно-господарського забезпечення умов для проведення наукових досліджень і апробації наукових розробок, вивчення і втілення передових технологій виробництва молока та м'яса.

Підприємство відноситься до великих за розмірами господарств (площа господарювання дорівнює 9334 га, чисельність персоналу – 236 осіб). В останні роки маємо циклічність показників ефективності

* Науковий керівник - Нагаєв В.М., д.п.н., професор

використання ресурсного потенціалу. Розраховані показники свідчать про нерациональне використання ресурсного потенціалу господарства і необхідність заходів з удосконалення структури управління виробництвом.

Існуюча структура управління господарства побудована за цеховим принципом. Однак, в умовах великого розосередження матеріальних і трудових ресурсів цехова структура не виконує притаманні їй функції. За цих умов погіршується міжгалузева координація виробничих підрозділів, оперативність прийняття управлінських рішень. Логістичні розрахунки засвідчили, що за великих розмірів підприємства, цехова структура має меншу ефективність операційних витрат ніж її територіальний аналог.

У результаті проведеного комплексного аналізу СУ, для ДП ДГ «Кутузівка» пропонується запровадити територіально-галузеву (матричну) структуру зі спеціалізованими виробничими підрозділами, в основі яких мають бути впроваджені госпрозрахункові відносини на принципах комерційного розрахунку. За цих умов проводиться розмежування функцій організаційно-технологічного керівництва (по галузям) і адміністративно-територіального управління (по населеним пунктам).

Важливим напрямком удосконалення СУ є організація кластерного принципу побудови підприємницької моделі. Формування на базі ДП ДГ «Кутузівка» територіально-галузевого науково-виробничого кластеру передбачає концентрацію та спеціалізацію діяльності підприємства з формуванням на території замкнутих циклів: «виробництво – зберігання - переробка - реалізація продукції» на засадах інтеграції з використанням механізмів корпоратизації та кооперації для одержання конкурентоспроможної продукції. При цьому кластерна організаційна модель дасть можливість розвинути соціальну сферу у віддалених населених пунктах (відділки: Фрунзе, Чапасава) з облаштуванням сільських територій шляхом комплексної розбудови агропромислової, агросервісної та житлової зон.

Нашою пропозицією щодо удосконалення організаційної структури у ДП ДГ «Кутузівка» буде створення системи дивізів (виробничих колективів, на яких покладені найважливіші організаційні завдання), котрі формально не будуть володіти статусом юридичної особи, але матимуть економічну самостійність. Для реалізації цих цільових програм, дивізам потрібно надати відповідні повноваження з

визначеним рівнем їх самостійності. Заснування такої структури в межах ДП ДГ «Кутузівка» не потребує додаткових капіталовкладень.

Нова структура буде відноситись до адаптивного типу. Її параметри приведені у відповідність до оптимальних норм керуваності та обслуговування. Рівень централізації планується зменшити, адже в господарстві сьогодні працюють досвідчені кваліфіковані кадри, які здатні самостійно приймати важливі управлінські рішення, реалізовувати принципи ініціативи, творчості і матеріального заохочення. При цьому формування системи управління буде визначатись виробничо-економічними, а не адміністративними умовами. Поряд з організаційними наслідками корекція структури викличе також і економічні наслідки: створяться умови для підвищення продуктивності виробництва, високої відповідальності керівників і рядових виконавців, мінімізації адміністративних витрат на всіх стадіях виробництва та реалізації, створення передумов для інноваційних процесів, підвищення рівня рентабельності господарської діяльності.

При новій структурі управління будуть розмежовані стратегічні, тактичні й оперативні функції. Такий підхід зумовлений диверсифікацією виробництва, розвитком переробної та соціальної інфраструктур. Доцільним також є удосконалення системи оперативного управління за рахунок впровадження автоматизованих інформаційно-пошукових систем із створенням інформаційно-консалтингового центру на основі автоматизованих робочих місць керівників і спеціалістів.

Найбільш характерними рисами удосконаленої структури управління у ДП ДГ «Кутузівка» має стати глибока автономізація і децентралізація структурних одиниць; широка економічна самостійність; зацікавленість працівників у кінцевих результатах своєї праці. При реалізації даної моделі планується зберегти дане підприємство як цілісну соціально-економічну систему великотоварного виробництва. При цьому державна власність на засоби виробництва буде поєднуватись з ринковими принципами комерційного розрахунку.